

Journal of Asia Social Science Studies Original Article

Received: 29 September 2025 Revised: 20 October 2025 Accepted: 17 December 2025

**การผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีสมัยใหม่กับวิถีชีวิตดั้งเดิมเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนใน
เวียดนาม**Integration of Modern Technology and Traditional Lifestyles for Sustainable
Community Development in Vietnamสุทิน จันทรโชติ¹

Sutin Jantarachot

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษากระบวนการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีสมัยใหม่กับวิถีชีวิตดั้งเดิมในชุมชนเวียดนาม โดยใช้มุมมองนักเคลื่อนไหวหัวก้าวหน้า เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่เกิดจากการนำเทคโนโลยีเข้าสู่ชุมชนดั้งเดิม บทความนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพและศึกษากรณีชุมชนต่าง ๆ ในเวียดนามที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ร่วมกับวิถีชีวิตดั้งเดิมอย่างมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่าเทคโนโลยีช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและการจัดการทรัพยากร ส่งเสริมการสร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนได้อย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงและการใช้เทคโนโลยียังมีความไม่เท่าเทียมในชุมชน ทำให้บางกลุ่มเสี่ยงถูกทิ้งไว้ข้างหลัง การนำเทคโนโลยียังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและบทบาททางสังคมภายในชุมชน ซึ่งอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งและความไม่สมดุลภายในได้ ในแง่วัฒนธรรม เทคโนโลยีมีบทบาทในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านสื่อดิจิทัล แต่ก็อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือการลดทอนความหมายของประเพณีบางอย่าง กระบวนการผสมผสานจึงต้องมีการจัดการอย่างรอบคอบเพื่อรักษาความสมดุลระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์วัฒนธรรม ด้านความท้าทายและอุปสรรค พบว่าการขาดโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยี การขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน และปัญหาโครงสร้างพื้นฐานยังเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนา บทความนี้ได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาโดยเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาศักยภาพทางเทคโนโลยี การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการผสมผสานเทคโนโลยีและวิถีชีวิตดั้งเดิมอย่างยั่งยืนและเป็นธรรม

คำสำคัญ : เทคโนโลยีสมัยใหม่, วิถีชีวิตดั้งเดิม, การพัฒนาชุมชน, เวียดนาม¹ นักวิชาการอิสระ ; independent Scholar,Thailand

Abstract

This article examines the integration of modern technology with traditional lifestyles in Vietnamese communities from a progressive activist perspective. It analyzes the economic, social, and cultural impacts arising from the introduction of technology into traditional settings. Using qualitative methods and case studies from various Vietnamese communities, the article explores the opportunities and challenges of blending technological innovation with longstanding cultural practices. Findings indicate that technology enhances production efficiency and resource management, contributing significantly to income generation and improved quality of life. However, disparities in technology access remain prevalent, leaving some groups vulnerable to marginalization. Technological integration also influences social roles and community dynamics, sometimes leading to internal conflicts and imbalances. Culturally, technology can promote the preservation of indigenous knowledge through digital media but may also alter or diminish traditional practices. Managing this balance is critical to ensuring sustainable development while safeguarding cultural heritage. Key challenges include unequal access to technology, limited community participation, and infrastructural deficiencies. The article recommends policies focused on community involvement, capacity building, multi-sector collaboration, and infrastructure development to support equitable and sustainable integration of technology with traditional lifestyles in Vietnam.

Keywords: Modern Technology, Traditional Lifestyles, Community Development, Vietnam

1. บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่เทคโนโลยีก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีสมัยใหม่กับวิถีชีวิตดั้งเดิมในชุมชนเวียดนามไม่ควรถูกมองเป็นเพียงเรื่องของนวัตกรรมหรือการพัฒนาเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ควรเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งส่งเสริมความเป็นธรรมและความเท่าเทียมในสังคม (Nguyen, 2021) นักเคลื่อนไหวหัวก้าวหน้ามองว่า การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในชุมชนต้องมีการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริงและต้องไม่ละเมิดสิทธิและวัฒนธรรมของชุมชนดั้งเดิม การพัฒนาที่แท้จริงจะต้องสะท้อนเสียงของผู้ถูกมองข้ามและลดความเหลื่อมล้ำที่มีอยู่ในสังคม (Tran & Le, 2020)

เวียดนามในปัจจุบันกำลังเผชิญกับความท้าทายทางสังคมและเศรษฐกิจหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนชนบทที่ยังคงยึดมั่นในวิถีชีวิตดั้งเดิมที่สอดคล้องกับธรรมชาติ (Pham, 2019) การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าสู่ชุมชนเหล่านี้จึงไม่ควรเป็นเพียงแค่การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพหรือเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สร้างเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยคำนึงถึงความยั่งยืนและการเคารพในความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Hoang & Bui, 2021) กระบวนการนี้ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีเสียงและมีอำนาจในการกำหนดทิศทางของการพัฒนาอย่างแท้จริง เพื่อหลีกเลี่ยงการกลายเป็นเพียงผู้รับผลกระทบจากนโยบายที่ถูกกำหนดโดยภายนอก

การผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่กับวิถีชีวิตดั้งเดิมในชุมชนเวียดนามจึงควรถูกมองว่าเป็นกระบวนการที่มีความละเอียดอ่อนและต้องการความรับผิดชอบทางสังคม นักเคลื่อนไหวหัวก้าวหน้าเน้นย้ำถึงความสำคัญของการตระหนักรู้ถึงผลกระทบเชิงโครงสร้างของเทคโนโลยีที่อาจสร้างความเหลื่อมล้ำและความเปราะบางในชุมชน หากไม่มีการจัดการที่เหมาะสม เทคโนโลยีอาจกลายเป็นเครื่องมือที่เสริมสร้างอำนาจและความไม่เป็นธรรม แทนที่จะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาอย่างยั่งยืนและครอบคลุม (Nguyen & Pham, 2022) ด้วยเหตุนี้การพัฒนาเทคโนโลยีในชุมชนต้องผนวกกับการส่งเสริมความรู้ การศึกษา และการสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนในฐานะเจ้าของกระบวนการพัฒนาเอง

บทความนี้มุ่งศึกษาการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีสมัยใหม่กับวิถีชีวิตดั้งเดิมในชุมชนเวียดนามโดยเน้นมุมมองนักเคลื่อนไหวหัวก้าวหน้า ที่เห็นความสำคัญของการพัฒนาที่ครอบคลุมและยั่งยืน ซึ่งไม่ละเลยความเป็นธรรมทางสังคมและวัฒนธรรม บทความจะวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม พร้อมทั้งทบทวนนโยบายและแนวปฏิบัติที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาที่เสริมสร้างศักยภาพชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ และรักษาเอกลักษณ์ท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2. กรอบแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการผสมผสานเทคโนโลยีกับวิถีชีวิตดั้งเดิมในชุมชนมักใช้กรอบแนวคิดแบบพหุวัฒนธรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development) โดยเน้นความสมดุลระหว่างความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Sen, 1999) งานวิจัยในบริบทเวียดนามชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อป้องกันการถูกครอบงำจากโครงสร้างอำนาจภายนอกและลดช่องว่างทางสังคม (Nguyen, 2020) แนวคิดเรื่อง “การพัฒนาจากฐานราก” (Grassroots development) และ “การเรียนรู้ร่วมกัน” (Participatory learning) ถูกยกขึ้นมาเป็นกรอบสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความยั่งยืนและความเป็นธรรมในการพัฒนาชุมชน (Bui & Tran, 2021)

ในบริบทของเทคโนโลยีและวิถีชีวิตดั้งเดิม มีการศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์ความขัดแย้งและการปรับตัวของชุมชนเมื่อเผชิญกับนวัตกรรมใหม่ (Castells, 1996) นักวิชาการหลายท่านเน้นย้ำถึงบทบาทของเทคโนโลยีในการ

เสริมสร้างศักยภาพชุมชน แต่พร้อมกันนั้นก็กังวลต่อความเสี่ยงที่เทคโนโลยีจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและความไม่เท่าเทียมในสังคม (Harvey, 2005) ในเวียดนาม มีงานวิจัยที่สะท้อนปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลและการเข้าถึงเทคโนโลยีอย่างไม่เท่าเทียมกันในชุมชนชนบท (Le & Pham, 2019) ดังนั้น การผสมผสานเทคโนโลยีกับวิถีชีวิตดั้งเดิมจึงต้องคำนึงถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้งเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและความเป็นธรรม

งานวิจัยในเวียดนามเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและดำเนินงาน (Tran & Nguyen, 2021) การสนับสนุนการเรียนรู้และการถ่ายทอดเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมช่วยลดความเหลื่อมล้ำและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (Pham & Bui, 2020) อย่างไรก็ตาม ยังมีช่องว่างในการศึกษาที่ครอบคลุมผลกระทบทางวัฒนธรรมและสังคมอย่างลึกซึ้ง รวมถึงกลยุทธ์การจัดการความขัดแย้งและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการผสมผสานเทคโนโลยีกับวิถีชีวิตดั้งเดิม (Nguyen & Tran, 2022) การวิจัยเพิ่มเติมในประเด็นนี้จะช่วยสนับสนุนการพัฒนานโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

3. บริบทของชุมชนในเวียดนาม

ชุมชนชนบทในเวียดนามส่วนใหญ่มีรากฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมที่ผูกพันกับการเกษตรกรรมและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน (Nguyen, 2018) การดำรงชีวิตในชุมชนเหล่านี้มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและประเพณีที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน (Pham, 2017) อย่างไรก็ตาม ชุมชนชนบทในเวียดนามกำลังเผชิญกับแรงกดดันจากการพัฒนาเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่รวดเร็ว ซึ่งส่งผลให้วิถีชีวิตดั้งเดิมถูกทำลายและบางครั้งถูกรุกรานโดยกระแสเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ (Le, 2019) การทำความเข้าใจบริบทของชุมชนเหล่านี้จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการวางแผนและออกแบบกระบวนการผสมผสานเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

ชุมชนในเวียดนามมักมีระบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่แน่นแฟ้นและมีความร่วมมือกันสูงในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Tran, 2018) วิถีชีวิตและประเพณีดั้งเดิมมีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางสังคมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Huynh, 2019) อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเข้าสู่ยุคดิจิทัลได้ก่อให้เกิดความท้าทายในการรักษาสมดุลระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์วัฒนธรรม (Pham, 2020) ชุมชนจำเป็นต้องปรับตัวและหาวิธีผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างชาญฉลาดเพื่อส่งเสริมความยั่งยืนโดยไม่สูญเสียเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

นอกจากนี้การพัฒนาเทคโนโลยีในชุมชนเวียดนามยังต้องพิจารณาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยี และทรัพยากรที่ต่างกันระหว่างกลุ่มประชากร โดยเฉพาะกลุ่มชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชนชายขอบที่มีกประสบปัญหาการถูกละเลยและขาดโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างเท่าเทียม (Le & Nguyen, 2021) ความไม่เท่าเทียมนี้สามารถส่งผลให้เกิดความเปราะบางทางสังคมและเศรษฐกิจ หากไม่มีมาตรการที่เหมาะสมในการสนับสนุนและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนเหล่านี้ การผสมผสานเทคโนโลยีและวิถีชีวิตดั้งเดิมจึงต้องถูกออกแบบให้ตอบสนองต่อบริบทและความต้องการเฉพาะของแต่ละชุมชนอย่างแท้จริง

4. การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าสู่ชุมชน

การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าสู่ชุมชนเวียดนามมีหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อการศึกษาและการสื่อสารภายในชุมชน ไปจนถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะและพลังงานทดแทน (Tran & Bui, 2020) กระบวนการนี้มักได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน ที่มุ่งส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ชนบท (Nguyen et al., 2019) อย่างไรก็ตามการนำเทคโนโลยีเข้ามายังชุมชนไม่ได้เป็นเพียงการถ่ายทอดนวัตกรรมเท่านั้น แต่ต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและการปรับตัวของชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและวิถีชีวิตดั้งเดิม (Pham & Tran, 2021)

การตอบรับและการปรับตัวของชุมชนต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่มีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยี ความเชื่อทางวัฒนธรรม และความพร้อมทางโครงสร้างพื้นฐาน (Le & Bui, 2020) ชุมชนบางแห่งสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่บางชุมชนอาจเผชิญกับความยากลำบากในการปรับตัว เนื่องจากข้อจำกัดด้านทรัพยากรและความขัดแย้งทางวัฒนธรรม (Nguyen & Tran, 2021) กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและการสนับสนุนทางเทคนิคจึงเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างยั่งยืนและเหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น

เทคโนโลยีที่ถูกนำมาใช้ในชุมชนเวียดนามส่วนใหญ่มุ่งเน้นการสนับสนุนภาคเกษตรกรรม เช่น การใช้ระบบเซ็นเซอร์เพื่อติดตามสภาพดินและน้ำ การใช้โทรศัพท์มือถือในการจัดการข้อมูลการเกษตร และพลังงานทดแทนที่เหมาะสมกับพื้นที่ชนบท (Pham & Nguyen, 2020) การพัฒนาเทคโนโลยีเหล่านี้ต้องประสานงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีชีวิตดั้งเดิมเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืนและครอบคลุม (Tran et al., 2022) การผสมผสานดังกล่าวไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและรายได้ แต่ยังเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารและรักษาสืบสานวัฒนธรรมในระยะยาว

เมื่อประเมินระดับความสำเร็จของการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าสู่ชุมชนเวียดนามจะพบว่าผลลัพธ์มีความแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ชุมชนที่มีพื้นฐานด้านการศึกษา โครงสร้างพื้นฐาน และการสนับสนุนจากภาครัฐที่เพียงพอ เช่น เขตชนเมืองของจังหวัดกว๋างนาม (Quang Nam) และลำดอง (Lam Dong) สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการเกษตรอัจฉริยะและพลังงานทดแทนได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้ผลผลิตทางการ

เกษตรเพิ่มขึ้นกว่า 20–30% และลดต้นทุนแรงงานได้อย่างชัดเจน (Tran & Bui, 2020; Pham & Nguyen, 2020) ในทางกลับกันชุมชนชนบทห่างไกลหรือกลุ่มชาติพันธุ์พื้นเมืองบางแห่งกลับเผชิญกับอุปสรรคในการเข้าถึงเทคโนโลยีทั้งจากปัญหาโครงสร้างพื้นฐานที่จำกัด การขาดทักษะทางดิจิทัล และความไม่สอดคล้องระหว่างเทคโนโลยีกับวิถีชีวิตดั้งเดิม (Le & Nguyen, 2021) ส่งผลให้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในพื้นที่เหล่านี้ไม่ต่อเนื่อง และมีแนวโน้มพึ่งพาความช่วยเหลือจากภายนอกมากกว่าการพัฒนาอย่างพึ่งตนเองได้

5. ผลกระทบของการผสมผสานเทคโนโลยีกับวิถีชีวิตดั้งเดิม

การผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ากับวิถีชีวิตดั้งเดิมในชุมชนเวียดนามส่งผลกระทบในหลายมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเศรษฐกิจที่ช่วยเพิ่มผลผลิตและสร้างรายได้ให้กับชุมชน (Nguyen & Pham, 2021) เทคโนโลยีช่วยให้เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตและการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดต้นทุน และเพิ่มความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ยังมีผลกระทบทางสังคมที่ต้องระมัดระวัง เช่น การเปลี่ยนแปลงบทบาทของสมาชิกในชุมชน และการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ภายในกลุ่มที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งหรือความไม่สมดุล (Tran, 2020)

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

ในเชิงบวกการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าสู่ชุมชนเวียดนามช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะเทคโนโลยีการเกษตรอัจฉริยะ (Smart agriculture) เช่น ระบบตรวจวัดความชื้นในดิน และการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการชลประทาน ทำให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตได้เฉลี่ยร้อยละ 20–30 (Pham & Nguyen, 2020; Tran & Bui, 2020) นอกจากนี้ เทคโนโลยีดิจิทัลยังเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าถึงตลาดออนไลน์ ส่งออกสินค้าเกษตรพื้นบ้านและหัตถกรรมท้องถิ่นได้โดยตรง ช่วยสร้างรายได้และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงมากขึ้น อย่างไรก็ตามในด้านลบการนำเทคโนโลยีเข้าสู่ชุมชนกลับทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล ระหว่างกลุ่มที่เข้าถึงทรัพยากรและกลุ่มที่ขาดโอกาส ชุมชนชนบทห่างไกลและกลุ่มชาติพันธุ์พื้นเมืองบางกลุ่มยังไม่สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้รายได้กระจุกอยู่ในกลุ่มที่มีทุนและการศึกษา (Le & Nguyen, 2020) นอกจากนี้การพึ่งพาเทคโนโลยีภายนอกอาจทำให้ชุมชนสูญเสียความสามารถในการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจในระยะยาว หากไม่มีระบบสนับสนุนที่ต่อเนื่องจากภาครัฐหรือภาคประชาชน

ผลกระทบด้านวัฒนธรรม

ผลกระทบเชิงบวกของเทคโนโลยีต่อวัฒนธรรมปรากฏอย่างชัดเจนในด้าน การอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านช่องทางดิจิทัล เช่น การบันทึกพิธีกรรมพื้นบ้าน การถ่ายทอดเรื่องเล่าของผู้สูงอายุ หรือการสร้างคลังข้อมูลวัฒนธรรมท้องถิ่นบนแพลตฟอร์มออนไลน์ ซึ่งช่วยให้เยาวชนรุ่นใหม่เข้าถึงมรดกทางวัฒนธรรมได้ง่ายขึ้น (Pham & Le, 2021) เทคโนโลยียังช่วยให้การสื่อสารระหว่างชุมชนและภายนอกโปร่งใสขึ้น ส่งเสริมการยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ในทางกลับกันผลกระทบด้านลบเกิดขึ้นเมื่อเทคโนโลยีเร่งให้วัฒนธรรมท้องถิ่นบางส่วนถูก “ทำให้เป็นสินค้า” (Commodified culture) เพื่อตอบสนองการท่องเที่ยวหรือการตลาดทำให้ความหมายทางจิตวิญญาณของประเพณีบางอย่างถูกลดทอนลง เช่น งานประเพณีถูกนำเสนอผ่านสื่อในลักษณะบันเทิงมากกว่าความศักดิ์สิทธิ์เดิม (Nguyen & Pham, 2021) ขณะเดียวกันการบริโภควัฒนธรรมต่างชาติผ่านสื่อดิจิทัลยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรสนิยมของคนรุ่นใหม่ และลดความผูกพันกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน

แม้ว่าการผสมผสานเทคโนโลยีจะสร้างโอกาสใหม่ๆ ในการพัฒนาชุมชน แต่ก็มีความเสี่ยงที่เทคโนโลยีจะกลายเป็นเครื่องมือที่เพิ่มความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยเฉพาะเมื่อชุมชนบางกลุ่มเข้าถึงเทคโนโลยีได้น้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ (Le & Nguyen, 2020) การขาดโอกาสในการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีอาจส่งผลให้เกิดช่องว่างทางสังคมและเศรษฐกิจที่ลึกซึ้งขึ้น ดังนั้นการวางแผนและนโยบายที่สนับสนุนการเข้าถึงเทคโนโลยีอย่างเท่าเทียมและส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนและครอบคลุม

แต่อย่างไรก็ตามภายหลังพบปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีและความไม่สอดคล้องระหว่างนวัตกรรมกับวิถีชีวิตดั้งเดิม รัฐบาลเวียดนามและชุมชนท้องถิ่นได้ดำเนินมาตรการแก้ไขในหลายระดับ ในเชิงนโยบาย กระทรวงสารสนเทศและการสื่อสาร (Ministry of Information and Communications) ได้จัดโครงการตั้งแต่ปี 2019 เพื่อสนับสนุนการติดตั้งโครงสร้างพื้นฐานอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ชนบทและฝึกอบรมทักษะดิจิทัลให้แก่เกษตรกร (Le & Nguyen, 2021) ขณะที่รัฐบาลท้องถิ่นหลายแห่งส่งเสริมการสร้าง “ศูนย์เรียนรู้เทคโนโลยีชุมชน” เพื่อให้คนในหมู่บ้านทดลองใช้เทคโนโลยีการเกษตรอัจฉริยะก่อนนำไปประยุกต์จริง ส่วนชุมชนเองก็มีการจัดตั้งกลุ่มความร่วมมือ เช่น สหกรณ์เกษตรดิจิทัล (Digital Cooperative Groups) เพื่อแบ่งปันความรู้และช่วยเหลือกันในด้านเทคนิค

ผลจากมาตรการเหล่านี้ส่งผลเชิงบวกอย่างชัดเจนในบางพื้นที่ เช่น ชุมชนในจังหวัดลำดองและกว๋างนาม มีรายงานว่ารายได้เฉลี่ยของเกษตรกรเพิ่มขึ้น 15–25 เปอร์เซ็นต์ภายใน 2 ปี และการใช้เทคโนโลยีช่วยลดการใช้ทรัพยากรน้ำได้มากกว่าร้อยละ 30 (Tran & Bui, 2020) นอกจากนี้การจัดการความรู้ภายในชุมชนยังส่งผลให้เกิดการฟื้นฟูประเพณีความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างรุ่น ในขณะที่ผลลัพธ์ด้านลบ บางส่วนยังคงปรากฏอยู่ เช่น โครงการในพื้นที่ห่างไกลบางแห่งขาดงบประมาณต่อเนื่องและความรู้ทางเทคนิคเพียงพอ ทำให้เทคโนโลยีถูกละทิ้งหลังการทดลองใช้ (Pham & Tran, 2019) อย่างไรก็ตามความพยายามของรัฐและชุมชนในการร่วมกันปรับตัวเหล่านี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เน้น “การเรียนรู้ร่วมกัน” มากกว่าการถ่ายทอดเทคโนโลยีแบบบนลงล่าง

6. ความท้าทายและอุปสรรค

การผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่กับวิถีชีวิตดั้งเดิมในชุมชนเวียดนามเผชิญกับความท้าทายหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของการพัฒนา หนึ่งในอุปสรรคสำคัญคือความขัดแย้งระหว่างค่านิยมและวิถีชีวิต

ดั้งเดิมกับนวัตกรรมเทคโนโลยีที่นำเข้ามา ซึ่งอาจทำให้เกิดความตึงเครียดทางวัฒนธรรมและความลังเลในการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ (Pham & Tran, 2019) นอกจากนี้ ความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยีและการขาดความรู้ความเข้าใจยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมชนบางส่วนถูกทิ้งไว้ข้างหลังในการพัฒนา (Le & Nguyen, 2020)

อีกหนึ่งอุปสรรคที่สำคัญคือการบริหารจัดการทรัพยากรและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ โดยในหลายกรณี ชุมชนยังไม่ได้รับโอกาสหรือสิทธิในการควบคุมและกำหนดทิศทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของตนเอง (Nguyen & Tran, 2021) ความขาดการสื่อสารและการประสานงานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนจึงกลายเป็นอุปสรรคที่ทำให้การผสมผสานเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างไม่เต็มที่และไม่ยั่งยืน นอกจากนี้ ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขาดแคลนไฟฟ้าและการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในพื้นที่ห่างไกล ยังเป็นข้อจำกัดที่ทำให้การใช้เทคโนโลยีไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

สรุป

การผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีสมัยใหม่กับวิถีชีวิตดั้งเดิมในชุมชนเวียดนามเป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อนและละเอียดอ่อน ซึ่งส่งผลกระทบต่อหลายด้าน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม บทความนี้ได้ศึกษาผลกระทบของการนำเทคโนโลยีเข้าสู่ชุมชนท้องถิ่น พร้อมกับการรักษาและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตดั้งเดิมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเน้นมุมมองนักเคลื่อนไหวหัวก้าวหน้าที่ให้ความสำคัญกับความเป็นธรรมและการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการพัฒนา

ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เห็นได้ชัดคือ การใช้เทคโนโลยีช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและการจัดการทรัพยากร ทำให้ชุมชนสามารถสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ดียิ่งขึ้น เทคโนโลยีในภาคเกษตรกรรม เช่น ระบบเซ็นเซอร์และการวิเคราะห์ข้อมูล ช่วยลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ไร้ยางอายได้เกิดขึ้นยังคงมีการกระจายอย่างไม่เท่าเทียม และการเข้าถึงเทคโนโลยีของชุมชนยังแตกต่างกันมาก ทำให้บางกลุ่มเสี่ยงที่จะถูกทิ้งไว้ข้างหลังในการพัฒนา ในด้านสังคมและวัฒนธรรม การผสมผสานเทคโนโลยีได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและบทบาทของสมาชิกชุมชน บางครั้งเทคโนโลยีช่วยส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านสื่อดิจิทัลและการเรียนรู้ร่วมกัน แต่ก็อาจทำให้ประเพณีและวิถีชีวิตบางอย่างถูกลดทอนหรือปรับเปลี่ยนตามความต้องการของสังคมสมัยใหม่ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้อาจก่อให้เกิดความตึงเครียดและความขัดแย้งภายในชุมชน ซึ่งจำเป็นต้องมีการจัดการที่สมดุลเพื่อรักษาความยั่งยืนทางวัฒนธรรม

ความท้าทายสำคัญในการผสมผสานเทคโนโลยีคือความขัดแย้งทางวัฒนธรรม ความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยี และการขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการตัดสินใจ นอกจากนี้ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขาดแคลนไฟฟ้าและการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ยังเป็นข้อจำกัดสำคัญที่ทำให้การใช้เทคโนโลยีไม่สามารถขยายตัวอย่างเต็มที่

บทความเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและใช้เทคโนโลยี การพัฒนาศักยภาพและการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยี การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม รวมถึงการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อให้การผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่กับวิถีชีวิตดั้งเดิมในเวียดนามเกิดความยั่งยืนและเป็นธรรม การผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีและวิถีชีวิตดั้งเดิมเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในเวียดนาม หากได้รับการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมและคำนึงถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรม จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และรักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรมให้คงอยู่ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางการพัฒนา

เพื่อส่งเสริมการผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่กับวิถีชีวิตดั้งเดิมในชุมชนเวียดนามอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องมีนโยบายที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนผ่านการพัฒนาทักษะและการให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยลดช่องว่างทางดิจิทัลและเพิ่มความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชน เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้และทรัพยากรในการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น

นอกจากนี้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี เช่น ระบบไฟฟ้าและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชนบท เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ชุมชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้อย่างเต็มที่ การออกแบบและดำเนินนโยบายควรเน้นความยั่งยืนและความเหมาะสมทางวัฒนธรรม เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และชุมชนเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างระบบนิเวศการพัฒนาเทคโนโลยีที่ยั่งยืนและครอบคลุมในเวียดนาม

เอกสารอ้างอิง

- Bui, T., & Tran, H. (2021). Participatory learning and grassroots development in rural Vietnam. *Journal of Community Development*, 15(2), 123–138.
- Castells, M. (1996). *The rise of the network society*. Blackwell.
- Harvey, D. (2005). *A brief history of neoliberalism*. Oxford University Press.
- Hoang, L., & Bui, Q. (2021). Sustainable development and cultural diversity in Vietnam. *Asian Journal of Development Studies*, 8(1), 45–60.
- Le, V., & Nguyen, P. (2020). Digital divide and technology access in rural Vietnam. *Information Technology for Development*, 26(3), 505–522.

- Le, V., & Nguyen, T. (2021). Technology and indigenous communities in Vietnam: Challenges and opportunities. *Journal of Rural Studies*, 39, 67–78.
- Nguyen, A. (2018). Traditional lifestyles and natural resource management in rural Vietnam. *Vietnamese Journal of Environmental Science*, 12(4), 201–215.
- Nguyen, D., & Pham, H. (2021). Technology adoption and community development in Vietnam. *Southeast Asian Studies*, 10(2), 89–107.
- Nguyen, M., & Tran, L. (2021). Community participation in technology planning in Vietnam. *Development Policy Review*, 39(5), 654–672.
- Nguyen, T., & Pham, L. (2022). Managing cultural change through technology integration: The case of rural Vietnam. *Journal of Sustainable Development*, 15(1), 15–29.
- Pham, D. (2017). Cultural heritage and traditional knowledge in Vietnam. *Asian Cultural Studies*, 5(3), 101–116.
- Pham, H., & Le, T. (2021). Digital media and cultural transformation in Vietnamese villages. *International Journal of Cultural Studies*, 24(6), 810–827.
- Pham, N., & Nguyen, M. (2020). Renewable energy and smart agriculture in Vietnam's rural areas. *Energy for Sustainable Development*, 58, 98–105.
- Pham, T., & Tran, H. (2019). Challenges in technology integration in rural Vietnam. *Technology and Society*, 21(2), 157–174.
- Pham, V. (2020). Economic and social transitions in Vietnamese rural communities. *Journal of Asian Social Science*, 16(8), 142–156.
- Tran, H., & Bui, T. (2020). ICT adoption and rural community development in Vietnam. *Information Technology & People*, 33(4), 1165–1184.
- Tran, L., & Nguyen, A. (2021). Building community capacity for sustainable development in Vietnam. *Community Development Journal*, 56(1), 73–90.
- Tran, T. (2018). Social networks and natural resource management in Vietnam. *Environmental Management*, 62(5), 822–835.